

Nr 39.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension från allmänna indragningsstaten åt auditören vid Vaxholms grenadjärregemente J. H. Rundgren; gifven Stockholms slott den 11 februari 1910.

Under åberopande af närlagda utdrag af protokollet öfver landförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att, därest auditören vid Vaxholms grenadjärregemente John Henrik Rundgren erhåller afsked innan 1910 års utgång, han må från och med månaden näst efter den, i hvilken afskedet varder honom beviljadt, å allmänna indragningsstaten uppbära pension, beräknad efter 900 kronor om året för tiden intill den 1 juli 1913, och därefter under Rundgrens återstående liftstid efter 450 kronor om året,

dels ock att från anslaget till allmänna indragningsstaten må till arméns pensionskassa utbetalas hvad som i expektansafgifter bör erläggas, för att Rundgren skall från och med nämnda dag komma i åtnjutande af en årlig pension från kassan å 450 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

O. B. Malm.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 11 februari 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 von SYDOW.

Departementschefen, statsrådet Malm, anförde härefter:

»Auditören vid Vaxholms grenadjärregemente vice häradshöfdingen John Henrik Rundgren, som är född år 1855, blef den 6 juni 1883 antagen till e. o. notarie i Svea hofrätt och utnämndes den 2 april 1891 till auditör vid Värmlands fältjägarkår. I den å sist nämnda befattning utfärdade fullmakten intogs bestämmelse om, att Rundgren skulle vara underkastad de förändringar i tjänstgöringsskyldighet, som en omorganisation af landtförsvaret kunde göra erforderliga.

När därför enligt 1901 års Riksdags beslut Jämtlands fältjägarkår jämte Hallands bataljon sammanslogos till Vaxholms grenadjärregemente, blef Rundgren uppförd såsom auditör vid detta regemente.

Eftersom han förblifvit å gammal stat, har han i berörda egenskap åtnjutit lön å 900 kronor och tjänstgöringspenningar å 400 kronor, hvartill under tjänstgöringen kommit dagaflöning med 2 kronor.

Rundgren, som har juridisk byrå i Karlstad och intill allra sista tiden varit amanuens vid domkapitlet därstädes, har emellertid icke under de sista åren tjänstgjort annat än vid repetitionsöfningarna. Han har en vikarie, som han själf aflönar med 600 kronor om året.

I en den 8 oktober 1909 till landtförsvarsdepartementet inkommen skrifvelse har Rundgren velat göra gällande, att han icke på grund af fullmaktens innehåll varit skyldig mottaga förflyttning till annat truppförband; hvarjämte han förmenat det vara obilligt och med statens värdighet oförenligt att fordra, det en auditor vid »ett invid rikets västra gräns förlagdt och endast kort tid af året samladt truppförband skulle på i öfrigt oförändrade villkor fullgöra tjänstgöringen vid ett på en ö i Östersjön garnisoneradt regemente, och detta så mycket mindre som de med auditörsbeställningen förenade inkomsterna aldrig varit afsedda att utgöra annat än en biförtjänst åt den, som på grund af sin boningsort och verksamhet i öfrigt lämpligen kan åtaga sig en sådan befattning».

Rundgrens
hemställan.

Rundgren har därför hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes dels anvisa ett belopp af 600 kronor att från och med år 1909 årligen under Rundgrens tjänstetid såsom auditor utgå för aflönande af tjänstför rättande auditor vid Vaxholms grenadjärregemente, dels ock förklara Rundgren berättigad att vid afskedstagandet från auditörsbeställningen åtnjuta aflöning från allmänna indragningsstaten i öfverensstämmelse med de honom i fullmakten tillförsäkrade löneförmåner.

Öfver denna framställning har yttranden afgifvits af vederbörande myndigheter.

Regementschefen och chefen för fjärde arméfördelningen hafva tillstyrkt framställningen.

Militärmyndigheterna.

Arméförvaltningens civila departement har däremot hemställt, att densamma icke måtte föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd, enär Rundgren såväl jämlikt den för honom utfärdade fullmakten som på grund af de vid öfvergången till 1901 års härordning meddelade bestämmelser måste anses pliktig underkasta sig de förändringar i tjänstgöringsskyldighet, som för honom blifvit en följd af Värmlands fältjägarkårs sammanslagning med Hallands bataljon samt af Vaxholms grenadjärregementes i samband därmed genomförda organisation.

Arméförvaltningen.

Direktionen
öfver arméns
pensions-
kassa.

Direktionen öfver arméns pensionskassa har förklarat, att Rundgren, som uppnått 54 lefnadsår och en publik tjänstetid af mer än 26 tjänsteår efter tjugonde åldersåret, vore berättigad att nu afgå ur tjänst och från och med den 1 juli 1913 mot expektansafgifters erläggande tillträda 450 kronor kassapension; men endast genom att kvarstå i tjänst till den 29 mars 1915 blefve Rundgren vid då uppnådda 60 lefnadsår berättigad att från och med månaden näst efter erhållet afsked tillträda jämväl fyllnadspension likaledes till belopp af 450 kronor.

Statskontoret.

Statskontoret har erinrat om ett liknande fall, som var föremål för proposition till 1907 års Riksdag och däri omständigheterna voro följande: Komministern i Karlstad A. N. A. Randel, som år 1890 utnämns till regementspastor vid Värmlands fältjägarkår, hade, efter det denna kår uppgått i Vaxholms grenadjärregemente, uppehållit regementspastorsbeställningen vid samma regemente, dock utan att ingå på ny stat. Då Randel anhållit att blifva öfverflyttad på indragningsstat, yttrade statskontoret i afgifvet utlåtande: »I den för Randel i egenkap af regementspastor vid Värmlands fältjägarkår utfärdade fullmakten är, enligt hvad arméförvaltningen upplyst, stadgad skyldighet för honom att vara underkastad de förändringar i tjänstgörings-skyldighet och aflöningsförmåner, som en omorganisation af landt-försvaret kan göra erforderliga. Denna bestämmelse torde närmast afse skyldighet för Randel att underkasta sig utsträckt tjänstgöring och kan måhända äfven anses innebära åliggande för honom att tjänstgöra å ny förläggningssort för kåren. Däremot torde det starkt kunna ifrågasättas, huruvida denna skyldighet rimligtvis får utsträckas därhän, att det utan vidare skulle åliggera Randel att tjänstgöra ej blott å annan ort utan ock vid ett annat truppförband, därför att den kår, vid hvilken han vunnit anställning, uppgått i detta nya truppförband. Då härtill kommer, att beloppet af den med regementspastorsbeställningen förenade aflöning uppenbarligen förutsätter, att beställningens innehafvare af annan prästerlig verksamhet hämtar sin egentliga utkomst, och att sådan verksamhet vid kårens förflyttning till området för ett annat stift än det, Randel tillhör, näppeligen torde stå honom till buds, läser det icke kunna förnekas, att starka billighetsskäl föreligga för beredande af tillfälle för Randel att utan ekonomisk uppoffring upphöra med tjänstgöringen vid det nya regementet. Skulle härjämte regementets egen fördel, om icke med nödvändighet kräva, så dock befordras genom Randels afgång, så vill det synas statskontoret, som om fullt tillräckliga skäl föreligga att genom framställning till Riksdagen om beviljande af någon pension åt Randel bereda utväg för hans ent-

ledigande från regementspastorsbeställningen. Beträffande det belopp, som i sådant fall borde i pension tilldelas Randel, torde enligt statskontorets mening hvad Randel kan beräknas hafva under de senare åren haft i behållen inkomst af sin tjänst såsom regementspastor eller vid pass 500 kronor få i sådant afseende anses såsom ett minimum.» Den i öfverensstämmelse med detta förslag framlagda nådiga propositionen blef af Riksdagen godkänd.

Statskontoret har vidare förklarat sig icke kunna tillstyrka Rundgrens nu föreliggande ansökning i dess helhet, enär den åsyftade, att Rundgren skulle med bibehållande af fulla aflöningsförmåner och pensionsrätt befrias från tjänstgöringsskyldighet och att statsverket skulle bekosta ersättning till vikarie vid regementet. Men det kunde icke förnekas, att omständigheterna försatt Rundgren i ett synnerligen ofördelaktigt läge, då han numera nödgades antingen fullgöra sin auditörstjänst å en från hans hufvudsakliga verksamhetsfält långt aflägsen ort eller ock afstå ej obetydlig del af sin aflöning såsom auditör åt vikarie för uppehållande af göromålen. Icke heller för regementet kunde detta förhållande vara annat än ofördelaktigt. Då de omständigheter, som föranlett Riksdagen att bevilja pension åt Randel, i allt väsentligt föreläge beträffande Rundgren, syntes det böra tagas under öfvervägande, huruvida icke nu föreliggande fråga lämpligen kunde ordnas på liknande sätt. Då Rundgren under de senaste åren, då han icke själf gjort någon auditörstjänst, aflönat sin vikarie med 600 kronor, hade han således haft 700 kronor i behållen inkomst af auditörstjänsten. I olikhet med Randel vore emellertid Rundgren pensionsberättigad för sin tjänst vid armén. Enligt hvad direktionen öfver arméns pensionskassa upplyst, vore nämligen Rundgren berättigad att, om han i tjänsten kvarstode till uppnådd ålder af 60 år, komma i åtnjutande af pension och fyllnadspension å tillhoppa 900 kronor, och om han redan nu afginge, kunde han genom erläggande af expektansafgifter den 1 juli 1913 tillträda pension från kassan å 450 kronor. Under sådana förhållanden syntes det tvifvelaktigt, huruvida Rundgren kunde befinnas villig att med afstående af pensionsrätten från arméns pensionskassa åtnöjas med pension å 700 kronor från allmänna indragningsstaten. Han torde föredraga att kvarstå i tjänsten och aflöna vikarie för att i sinom tid tillträda pension å 900 kronor. Ansåges regementets fördel kräfva, att auditörsgöromålens handhavande ordnades på annat sätt än hittills, så syntes Rundgren nu böra beredas en pension af 900 kronor. Såsom uttryckligt villkor för åtnjutande af sådan pension från allmänna indragningsstaten borde

i hvarje fall uppställas, att Rundgren afsade sig sin rätt till pension från arméns pensionskassa samt måhända därjämte, att han inom viss tid, exempelvis inom utgången af år 1910, afginge från tjänsten.

I likhet med hvad förut ägt rum i fall, då vederbörande ägt att mot erläggande af expektansafgift å viss tid tillträda pension från arméns pensionskassa, kunde det ju ifrågasättas, att nu förevarande fråga så ordnades, att en årlig pension beviljades Rundgren med 900 kronor från afskedet intill den 1 juli 1913 men därefter med 450 kronor samt att af statsmedel erlades expektansafgifter, så att Rundgren från och med samma dag erhöle pension från arméns pensionskassa till belopp af 450 kronor om året. Emellertid skulle en sådan uppdelning sakna praktisk betydelse, enär i allt fall statsverket i sista hand finge bekosta pensionen i dess helhet.

Departement-
schefen.

Beloppet af den med auditörsbefattning förenade aflöning förutsätter uppenbarligen, att befattningens innehafvare till väsentlig del hämtar sin utkomst af annan verksamhet. Men det måste anses ur alla synpunkter olämpligt, att denna verksamhet — såsom i förevarande fall — utöfvas på en ort, vidt aflägsen från vederbörande regementes förläggningsort. Med hänsyn härjämte till att Rundgren i viss mån blifvit ekonomiskt lidande genom arméns omorganisation, ansluter jag mig till förslaget, att Rundgren beviljas afsked och i sammanhang därmed tillerkännes full pension. Eftersom Rundgren genom expektansafgifters erläggande kan bibehållas vid sin rätt till kassapensionen, som från och med den 1 juli 1913 utgår med 450 kronor, är det såsom statskontoret angifvit möjligt ordna pensionsfrågan *antingen* så, att Rundgren, så länge han lefver, beviljas en pension å allmänna indragningsstaten af 900 kronor mot afstående af kassapensionen, *eller* så, att pensionen å allmänna indragningsstaten bestämmes till 900 kronor för tiden intill den 1 juli 1913 men för tiden därefter till 450 kronor samt att statsverket genom expektansafgifternas erläggande vidmakthåller Rundgrens rätt till kassapensionen. Då statsverket alltsedan år 1858 betäcker pensionskassans årliga brist, skulle det ju, såsom statskontoret antydt, kunna i viss mån anses för staten betydelselöst, hvilketdera sättet som väljes. Men jag anser mig böra förorda det sistnämnda sättet af den anledning, att därigenom Rundgren bibehålles äfven vid den med kassapensionen följande rätt till begravningshjälp, 225 kronor.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört får jag hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

dels att, därest auditören vid Vaxholms grenadjärregemente John Henrik Rundgren erhåller afsked innan 1910 års utgång, han må från och med månaden näst efter den, i hvilken afskedet varder honom beviljadt, å allmänna indragningsstaten uppbära pension, beräknad efter 900 kronor om året för tiden intill den 1 juli 1913, och därefter under Rundgrens återstående listid efter 450 kronor om året,

dels ock att från anslaget till allmänna indragningsstaten må till arméns pensionskassa utbetalas hvad som i expektansafgifter bör erläggas, för att Rundgren skall från och med nämnda dag komma i åtnjutande af en årlig pension från kassan å 450 kronor.»

Till denna departementschefens, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Gunnar Åkerman.
